

SVEIN RISE
**DELTAKESENS
MYSTERIUM.**
**KORSETS MENING OG
TROENS FORNUFT**
EFREM FORLAG, 2023

Teologi for både hode og hjerte

OMTALT AV MAGDALENE THOMASSEN

Teologen Svein Rise, professor emeritus ved NLA-høyskolen, har lang og bred erfaring som fagforfatter og underviser. I boken *Deltakelsens mysterium* deler han i rikt monn av sine erfaringer og kunnskaper. Han belyser sitt tema ved en imponerende vifte av kilder og figuranter, fra kirkefedrene til samtidsteologer av ulike konfesjoner, og ikke minst er fremstillingen gjennomgående forankret i forfatterens fine fortolkninger av sentrale bibeltekster. Når jeg her peker på både hans kunnskap og erfaring, viser det til bokens hovedintensjon ifølge Rise selv, nemlig å forene teologiens intellektuelle og dogmatiske side med teologi som erfaring og innlevelse, i et forsøk på å «formidle teologi for både 'hode og hjerte'». Det er en engasjerende og personlig bok Rise har skrevet: I en grenseoverskridende sjanger oppleves teksten vekselvis som en lærd fremstilling, som en forkynnende preken eller en andakt, som et personlig vitnesbyrd eller som en meditasjon.

ALLEREDE INNLEDNINGENS overskrift – «Hva er det å være menneske?» – slår an en eksistensiell tone: Det er selve menneskelivets grunnvilkår Bibelens mange fortellinger bærer vitnesbyrd om. Den «deltakelsen» det er snakk om i bokens tittel er en deltakelse i de hendelsene Bibelen beretter om, en deltakelse som åpner for at vi kan forstå vår egen posisjon i verden. Å se oss selv i lys av frelseshistoriens hendelser er gitt oss som en troens gave: Med Emmaus-fortellingen som eksempel påpekes hvordan det er Jesus selv som for disiplene «åpner deres forstand», så de får del i hvordan hendelsene i Jerusalem oppfyller profetenes vitnesbyrd om Messias. Det er Jesus selv som gjøre disiplene – og oss – delaktige i sin selvhengivelse på korset. Delaktighetens nye forståelse dreier seg om en dyptgripende, nyskapende og forvandlende hendelse som gir oss, i forening med Kristus, å ta del i selve Guds liv.

DEN MEST SENTRALE av bibelberetningene slik det formuleres her er nettopp *Korshendelsen*, og delaktighet i denne innebærer en erkjennelse av hvem vi selv er «som syndere». Korsteologien fremheves som bokens omdreiningspunkt og utdypes spesielt i de tre første av bokens fem deler. Igjen er her et rikt

tilfang av refleksjoner fra ulike kilder som bidrar til vakre meditasjoner over Korsets mysterium. Språket og vektleggingen blir allikevel svært intern. Det gir seg kanskje selv at et utgangspunkt i Korshendelsen leder til et sterkt fokus på begreper som *synd, dom, straff, tilgivelse, soningsoffer* og *frelse*. Men begreperne brukes med en innforlivet selvfølgelighet som jeg tror vil være fremmed for mange, selv for troende som kjenner godt til begrepenes bibelske bruk. På et visst tidspunkt får i alle fall jeg behov for å spørre; men hva betyr da alt dette, hva er det å være synder, hva vil 'frelse' si? En aner at det til grunn for fremstillingen ligger fagteologiske diskusjoner som søkes imøtekommet, men kanskje kunne disse betegnelseformidles og utdypes også i en annen, ikke fagintern språkdrakt.

I DE TO SISTE av bokens kapitler føres vi imidlertid videre til skapelsesteologiske og antropologiske perspektiver. Her møter vi et mer nyansert og utdypende språk om synd og frelse: Perspektivene utvides til å favne uendeligheten i Guds nærvær for mennesket, den universelle rekkevidden av hans kjærlighet og den gave vi mottar ved å få ta del i den. Perspektivrikdommen her er umulig å gjengi i denne korte omtalen. En innvending kan da kanskje også være at det blir litt for mange tråder som forsøkes knyttet sammen. Men som biskop emeritus Halvor Nordhaug sier i omtalen på bokens omslag: Boken «bør ikke leses for fort». Leses den med «tid og oppmerksomhet» vil her være mye inspirasjon å hente. •

—“—

Det er en engasjerende og personlig bok Rise har skrevet: I en grenseoverskridende sjanger oppleves teksten vekselvis som en lærd fremstilling, som en forkynnende preken eller en andakt, som et personlig vitnesbyrd eller som en meditasjon.

—”—